

باز تعریف شادی در فضاهای شهری ایران

مهنا عبدالملکی^{۱*}، محمدرضا عباسی نادرپور^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه بوعلی سینا، همدان (abmohanna@gmail.com)

۲- دکتری تخصصی معماری و طراحی شهری، استادیار دانشگاه بوعلی سینا، همدان و استاد مدعو دانشگاه کنام (CNAM) پاریس
(rz_naderpoor@yahoo.com)

چکیده

شادی مسئله‌ای پیچیده و چند جانبه بوده و زیرمجموعه‌ای از سنجش‌های کیفیت زندگی است. شادی در گذشته، تنها در مسائل روانشناسی و جامعه‌شناسی مطرح بود اما امروزه شادی تبدیل به موضوعی مهم در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، مدیریت شهری و نیز طراحی شهری شده است. مبحث شادی، اساسی‌ترین مؤلفه‌ی تعیین‌کننده‌ی سلامت روان محسوب می‌شود اما متأسفانه در مستندات اخیر سازمان گزارش شادی جهانی (WHR)، شادی در ایران در سطح بسیار پایینی قرار دارد و کشور ایران در سال ۲۰۱۸ رتبه‌ی ۱۰۶ را در میان ۱۵۷ کشور بررسی شده، داشته است. این گزارش، نشانگر وضعیت نامطلوب کشور است. در حقیقت شادی به حلقه‌ی گمشده‌ی سلامت روان جامعه تبدیل گشته است. هدف از بازتعریف شادی در فضاهای شهری، نگاهی دوباره به مفهوم شادی، مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن، فضاهای شهری شاد و نقش طراحی شهری در آفرینش شادی در فضای شهری است. در پژوهش حاضر بعد از بازبینی مفاهیم و موضوعات ذکر شده و بررسی جایگاه فعلی کشور و تغییرات سطح شادی در سال‌های اخیر، پل طبیعت را به عنوان یکی از محدود نمونه‌های طراحی شهری معاصر موفق در ایران، به صورت کوتاه بررسی کردیم و به این نتیجه رسیدیم که طراحی شهری می‌تواند با برنامه‌ای صحیح و چشم‌اندازی درست برآمده از خواسته‌ها و نیازهای یک جامعه، تأثیری مستقیم و ژرف در شادی جامعه‌ی شهری داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی، شادی، فضاهای شهری شاد، شادی در ایران، طراحی شهری، پل طبیعت

۱- مقدمه

افزایش شتاب زندگی مدرن شهری و فرهنگ «بی‌تفاوتی مدنی» شهرنشینان منجر شده است تا ارتباطات و تعاملات اجتماعی شهروندان مورد غفلت واقع شده و اهمیت فضاهایی که می‌توانند پتانسیلی باشند جهت جذب تعاملات اجتماعی کم رنگ شوند. ظرفیت ایجاد شهری زنده هنگامی افزایش می‌یابد که درصد بیشتری به پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و حضور در فضاهای شهری جلب شوند. به طور خلاصه افزایش توجه بعد انسانی شهرسازی بیانگر یک تقاضای روشن و قوی برای کیفیت شهری بهتر است [۱]. ارتقای کیفیت در فضاهای شهری موجب افزایش تفاخر مدنی، ارتقای همبستگی اجتماعی، کاهش ترس از جرائم و کاهش میزان جرائم می‌شود [۲] و [۳]. شادی یک تجربه‌ی لذت بخش است. یک احساس خوب. شادی بخش مهمی از زندگی است، همچون خشم، غم و ترس، که خود با زندگی آغاز می‌شود [۴]. احساس شادی به عنوان یک پدیده روانشناختی و اجتماعی، تحت تأثیر تجربه‌های مستقیم و غیرمستقیم افراد از شرایط متفاوت اجتماعی است که انسان‌ها برای دستیابی به